

L'escritura dels nadius i dels immigrants digitals

CREDAC

Escola Oficial d'Idiomes (Drassanes BCN), 27 de novembre de 2008

daniel.cassany@upf.edu

Web: http://www.upf.es/pdi/dtf/daniel_cassany/

Literacitat crítica: <http://www.upf.edu/dtf/reerca/grups/grael/LC/index.html>

Bloc català: <http://www.emigrantdigital.blogspot.com/>

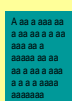
Bloc castellà: <http://explorador12.blogspot.com/>

Index

1. L'escritura com a *pràctica lletrada* [5]
2. Pràctiques vernacles i dominants [8]
3. Nadius i immigrants digitals [4]
4. Aprenentatge, TIC i vernacle [2]
5. Trets de l'escritura dels nadius [15]
6. Epíleg [2]

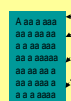
Mirada sociocultural 1

Lingüística

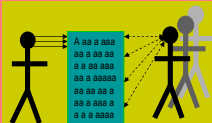
Alfabetització
lectura
redacció

Psicolingüística

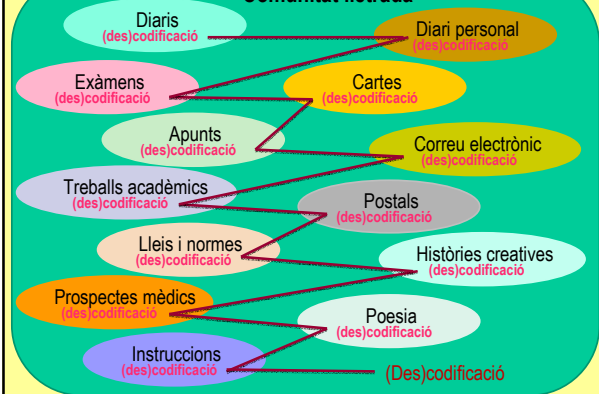
Alfabetització funcional
comprensió
composició

Sociocultural

Literacitat / alfabetisme
pràctica lletrada
crítica, multimodalitat

Comunitat lletrada

Pràctica lletrada 2

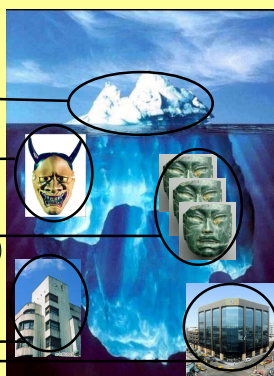
Pràctica = iceberg

Text escrit

Identitat d'autor

Identitat dels lectors

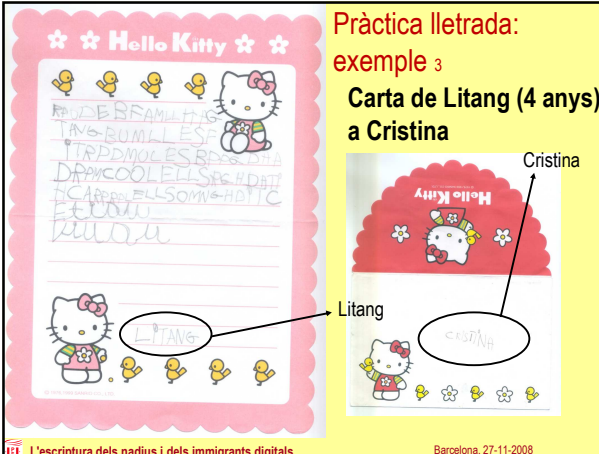
Institucions

Pràctica lletrada:

exemple 3

Carta de Litang (4 anys) a Cristina

✱ ✱ Hello Kitty ✱ ✱

Wintina
Wintina molt
Ting moltes ganas
da neurats
un pato mal fortit
Lilang 9-12-07

15 mesos més tard:
Situació autèntica 5

Aliagas (en premsa)

L'escritura dels nadius i dels immigrants digitals Barcelona, 27-11-2008 7

Pràctiques vernacles	Pràctiques dominants
Diaris (des)codificació	Diari personal (des)codificació
Exàmens (des)codificació	Cartes (des)codificació
Apunts (des)codificació	Correu electrònic (des)codificació
Treballs acadèmics (des)codificació	Postals (des)codificació
Lleis i normes (des)codificació	Històries creatives (des)codificació
Prospectes mèdics (des)codificació	Poesia (des)codificació
Instruccions (des)codificació	

L'escritura dels nadius i dels immigrants digitals Barcelona, 27-11-2008 8

Pràctiques vernacles i dominants 1

Vernacles	Dominants
<ul style="list-style-type: none"> Autogenerades Elecció personal. Àmbits personals, controlats. Privades (alguna pública). Apreses informalment. Menystingudes, criticades. Exemples: llistes de compra, receptes de cuina, diari íntim, diari de viatge, postals, cartes. Construcció de la identitat. 	<ul style="list-style-type: none"> Regulades per institucions. Imposades. Àmbits socials, no controlats. Públiques. Apreses formalment. Letigimades, prestigioses. Exemples acadèmics: apunts, comentari de text, exàmens, instàncies, periodisme. Adequació a la comunitat.

L'escritura dels nadius i dels immigrants digitals Barcelona, 27-11-2008 9

Pràctica vernacle Pissarra Llops 2

L'escritura dels nadius i dels immigrants digitals Barcelona, 27-11-2008 10

Em despertés a les 5.30h.
plis ? àmies amb l'estudi!
segur que t'aurà de
puta mare! ¡petouet
(+estimo!)

Nota familiar a la taula de la cuina

Post it de parella 2

L'escritura dels nadius i dels immigrants digitals Barcelona, 27-11-2008 11

Albert colom LA
Barabard
have a nice
vacation
you are my best friend
Tang Ki OK?
Be el meu primer amic
AHHA
NUNCA MAIS!!!
El postige
ALBERT

Libre de dedicatòries d'una escola americana 3

L'escritura dels nadius i dels immigrants digitals Barcelona, 27-11-2008 12

Bloc

4

L'escritura dels nadius i dels immigrants digitals Barcelona, 27-11-2008 13

Correu electrònic 5

L'escritura dels nadius i dels immigrants digitals Barcelona, 27-11-2008 14

Pràctiques vernacles 6

- **Estudis sobre el vernacle** (Camitta, 1993; Hull, 2001; Mahiri ed. 2003):
 - No són simples, caòtiques o banals.
 - Construeixen la identitat de les persones. S'allunyen de les convencions (dominants).
 - Estan interrelacionades amb les dominants: *híbrides*.
 - S'aprenen informalment en *comunitats de pràctica*.
 - Són cooperatives, situades en contextos, integren la parla i d'altres sistemes semiòtics.
 - Estan desprestigiades, són vulgars, irrelevantes, etc.

L'escritura dels nadius i dels immigrants digitals Barcelona, 27-11-2008 15

Nadius i immigrants digitals 1

El nen digital:

- baixa text, música i *animés* de la xarxa,
- xateja amb els amics durant hores,
- juga a les videoconsoles,
- consulta *Wikipedia* o *Google*,
- ha crescut envoltat de teclats i pantalles
- s'inscriu en xarxes socials (*My Space*)
- usa memòries USB, DVD o MP4.

- Canvi cultural: migració de coneixement.
- 1993: Internet civil, cultura digital.
- La metàfora de Prensky: *generació digital*.
- Denominacions: *generació digital*, etc.

L'escritura dels nadius i dels immigrants digitals Barcelona, 27-11-2008 16

Nadius i immigrants digitals 2

Marc Prensky (2001, 2004): La generació Net, *Google*, Internet, de la red.

Nadius	Immigrant
<ul style="list-style-type: none"> • Multimodalitat. • Processament en paral·lel. • Hipertextualitat. Accés lliure. • Connexió a la xarxa / grup. • Cooperació. • Impaciència i falta d'atenció. • Resposta immediata. • Paquets breus de dades. • Joc, diversió, oci. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prioritat de l'escritura. • Processament en sèrie. • Linealitat. Itinerari únic. • Treball individual. • Competició. • Capacitat d'atenció. • Resposta dilatada, espera. • Textos llargs i monologats. • Estudi, esforç, treball.

L'escritura dels nadius i dels immigrants digitals Barcelona, 27-11-2008 17

Contra Prensky 3

Crítiques:

1. No té base empírica. És especulació.
2. No hi ha cap data estricta que separi immigrants i nadius digitals.
3. Què és digital?, mòbils?, pantalles al carrer?, TDT?
4. El món digital i l'analògic no són excloents: sumen i multipliquen.

L'escritura dels nadius i dels immigrants digitals Barcelona, 27-11-2008 18

La generació Google 4

- Williams i Rowlands (2007). La *g-Google*:
 - Accedeix a Internet i en domina la mecànica, però no sap usar-la de manera significativa.
 - No té consciència sobre les necessitats d'informació i no sap satisfer-les autònomament;
 - Dedica poc temps a llegir i a avaluar críticament el material en línia, no sap separar el gra de la palla;
 - Prefereix expressar-se amb el lèxic natural i corrent en lloc d'usar els termes clau que etiqueten el coneixement;
 - Navega a la web amb ingenuïtat, n'ignora l'estructura jeràrquica i els sistemes d'emmagatzematge, no pot moure's de manera estratègica i eficaç.

La generació Google 5

- És cert que la *g-Google*:
 - es connecta a la xarxa de manera permanent,
 - creu que "tot és allí",
 - no respecta la propietat,
 - prefereix els recursos que no són propietat,
 - pot manejar qualsevol recurs.
- No hi ha proves que demostrin que:
 - sigui més impactant que les generacions anteriors,
 - prefereixi els textos escrits a les generacions anteriors,
 - atribueixi més credibilitat al que diuen els seus amics.

Les generacions anteriors al 1993 ja mostraven alguns trets d'aquests en interactuar amb CD-Rom, DVD i d'altres recursos previs, de manera que sembla difícil traçar un perfil únic o definit per a cada generació.

Aprentatge, TIC i vernacle 1

- *Comunitat de pràctica*. Etienne Wenger:
<http://www.ewenger.com/>
- Es una agrupació de persones que:
 1. comparteix uns propòsits i un context cognitiu;
 2. interacciona amb un cert compromís;
 3. desenvolupa unes rutines comunicatives i un repertori propi de gèneres discursius –amb el que construeix una identitat.
- L'aprenentatge d'unes determinades pràctiques lletrades requereix l'accés a la comunitat de pràctica corresponent:
 1. Implicar-se en la comunitat amb compromís;
 2. participar en les pràctiques lletrades de manera continuada;
 3. construir una identitat a partir de l'ús d'aquests recursos.

Aprentatge situat

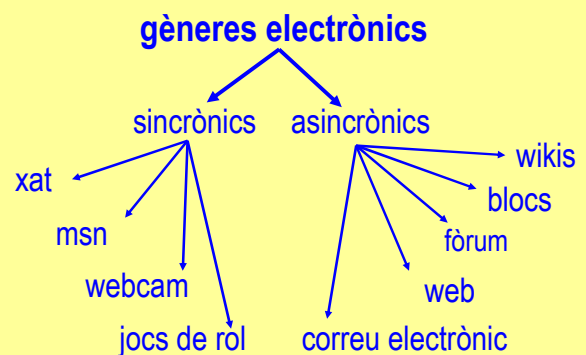
TIC i vernacle 2

- Les TIC redefeixen els usos vernacles:
 1. Substitueixen els usos analògics pels equivalents digitals: *diari* > *bloc*, *fotòlegs*.
 2. Creen pràctiques i gèneres nous: *xat*, *fòrum*, *sms de mòbil*, [*peu de foto*].
 3. Registren productes evanescents: *sms*, *xat*.
 4. Difonen discursos privats a milions d'internautes. El registre privat passa a ser model públic.

Trets: metodologia i corpus 1

- Recerques empíriques sobre l'escritura vernacle d'adolescents catalans.
- **Corpus:**
 - Autoinformes breus d'estudiants de 1r de TIL. 80 textos.
 - Entrevistes exploratòries inicials. 8 informants.
 - Recopilació de discursos autèntics. 4 casos.
 - Cicle de 3/4 entrevistes en profunditat als autors.
- **Metodologia:**
 - Entrevistes (situades): generals exploratòries i en profunditat, en context, semidirigides, enregistrades i transcrites.
 - Recopilació i anàlisi del discurs del corpus.
 - Alternança d'entrevistes i anàlisi de discursos concrets.

Trets: gèneres electrònics 2

Trets: generals 3

1. La pràctica neix en una "comunitat" d'amics, que assumeix rols nous d'autor/lector.
2. El grup funciona com a "comunitat de pràctica".
3. El propòsit és expressar-se, divertir-se, coneixes's millor.
4. No hi ha vocació 'literària': és personal i privat.
5. La pràctica inclou:
 - escriure textos, llegir-los, comentar-los per escrit.
 - conversar sobre els escrits.
 - cooperar en l'elaboració i la valoració dels textos.
6. L'escriptura s'integra en la "vida" de la "comunitat".

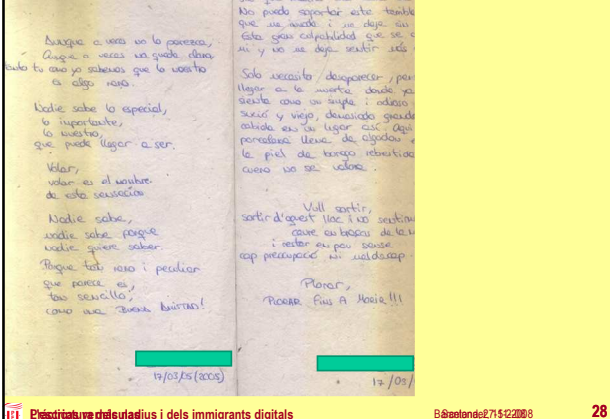
Trets: plurilingüisme 4

- Usen diverses llengües: català, castellà, francès, anglès.
- Barregen les llengües de manera no vista:
 - Mesclen diverses llengües en un mateix discurs escrit.
 - Tria de la llengua:
 - segons l'interlocutor (relació personal, tema, intertextualitat, etc.) o la funció (fòrum / història).
 - no hi ha raons clares: inf. 8.: "com surti". Inf. 6.: català: alegria, enfadat; castellà: tristesa.
 - distinció entre gèneres: història / comentari de la història.
- El plurilingüisme és corrent, consubstancial.
- Fenomen sociolingüístic nou: *permeabilitat*.

Exemple: Fòrum neolite 5

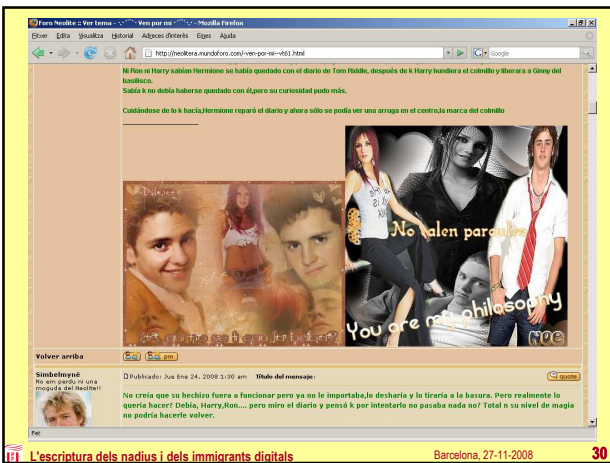

Interior llibreta 6

Trets: multimodalitat 7

- L'escriptura integra *modes* diversos: imatge estàtica i en moviment, àudio, esquemes, jocs tipogràfics, etc.
- Els modes interaccionen i creen discursos complexos.
- La imatge canvia d'estatus:
 - és una "creació" intencionada (Photoshop);
 - inclou imatge, text i símbols, ús del color;
 - adquireix funcions noves: firma personal (banner), citacions (referències intertextuals), il·lustració (de la història).
- Hi ha diversos nivells o plans de multimodalitat: el disseny de la plataforma de base, els elements construïts per l'autor, etc.

Banner o firma 2:

Muntatge fotogràfic a partir de la telenovel·la juvenil *Rebelde*: amb els protagonistes, Roberta i Diego

L'escritura dels nadius i dels immigrants digitals Barcelona, 27-11-2008 31

FOTOLOG Search powered by Google FOTOLOG Help English

LOG IN - JOIN FOTOLOG DISCOVER - MEMBERS - GROUPS - CLASSIFIED

¡A TODOS SIEMPRE! 8 cent.

ari_caroline's Archive: July 2008

View by: Day | Month <Previous Next >

2008

Monday	Tuesday	Wednesday	Thursday	Friday	Saturday
1 (1 photo)	2 (1 photo)	3 (1 photo)	4 (1 photo)	5 (1 photo)	6 (1 photo)
7 (1 photo)	8 (1 photo)	9 (1 photo)	10 (1 photo)	11 (1 photo)	12 (1 photo)
13 (1 photo)	14 (1 photo)	15 (1 photo)	16 (1 photo)	17 (1 photo)	18 (1 photo)
19 (1 photo)	20 (1 photo)	21 (1 photo)	22 (1 photo)	23 (1 photo)	24 (1 photo)
25 (1 photo)	26 (1 photo)	27 (1 photo)	28 (1 photo)	29 (1 photo)	30 (1 photo)
31 (1 photo)					

L'escritura dels nadius i dels immigrants digitals Barcelona, 27-11-2008 32

Trets: multitasca 10

L'escritura dels nadius i dels immigrants digitals Barcelona, 27-11-2008 33

Trets: escritura ideofonemàtica 11

- *Idioma internet*. Ús d'un codi ideofonemàtic que busca la màxima eficàcia (Torres, 2003):
 - Absència d'accents, majúscules o signes de puntuació.
 - Simplificacions: *k = que, tb = també, kdd = quedada*.
 - Ús de formes expressives: majúscules per cridar, repetició de signes per marcar l'emoció.
 - Creació de fórmules: *A10, Holes*.
 - Ús d'@ per evitar la marca de gènere: *L@s professor@s ¿?*
- Usos vinculats a determinats gèneres de TIC: sms, missatges breus i improvisats al fòrum.
- No és clar que hi hagi valor simbòlic [?].

L'escritura dels nadius i dels immigrants digitals Barcelona, 27-11-2008 34

Trets: ideofonemàtic al xat 12

<Simonet> lampe; soc de REus	Sobrenoms
<Pett> hola de nou...	Usos particulars
<Simonet> t'agrado mes ara?	Vocatus
<joanna> PETTTTTTTTTTTT	Conversa 1a
<lampegia> no es veritat	Conversa 2a
<jul> estupendo	Conversa 3a
<joanna> PROUUUUUUUU	Parells adjacents separats
<baldric> Hi ha molta gent ho nomes m ho sembla?	Usos tipogràfics
<lampegia> a reus fan pudor de peus...	
<Ariadna> re holes Pettttt	
<Simonet> ui	
<mafi> nomes t'ho sembla baldric	
<lampegia> t'ho sembla	
<joanna> i menjant fideus	
<Simonet> i Cambrils desfan els llits	
<Cris> pettttt, que no has de caure més...	

L'escritura dels nadius i dels immigrants digitals Barcelona, 27-11-2008 35

Trets: exemples d'sms 13

- Kriñito ja se q n tns gaire tmps, be els iaos stan aqi.molts besitos i abrasadtes
- B: La meri ma dit k akt find senva fora aixis k n sa pot,stava speran a k m digues algu x dirt yo atu!u planegem x lañ k b eh!mua
- E. Nu tng kasi bateria toi ya n l cola va aber muxa peña se puntual soi d ls primeras stoi n l toldo blanko sta n l 547 d diagonal tdo rekto pasada l sfera dntro d l illa lo veras n l parkeciyo asta aora 1besito
- F. Je suis à coté de la station bicyng a cote de luniversite. je vais essayer de rentrer pr te trouver pompeu fabra sinon je reviens au metro

L'escritura dels nadius i dels immigrants digitals Barcelona, 27-11-2008 36

Trets: intertextualitat 14

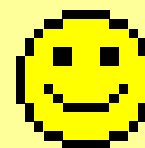
- El vernacle escrit es comporta com la parla col·loquial:
 - Els informants prenen de la xarxa tot el que els interessa i ho reutilitzen lliurement.
 - Prenen de tot: text, imatges, idees, programes, etc.
 - No reconeixen la procedència o autoria. No és cap valor.
 - Accepten que posar quelcom a internet és oferir-lo a tothom, que també ho pot usar.
 - El concepte d'autoria no té el valor social que té en els àmbits professionals o públics dominants.

Epíleg 1

1. Llegir i escriure són verbs transitius: *gènere i pràctica discursiva*.
2. Les TIC han multiplicat les pràctiques vernacles i n'han incrementat la presència i la importància.
3. Els *nadius digitals* –si existeixen– llegeixen i escriuen de manera molt diferent al que fan els immigrants: multimodalitat, multitasca, plurilingüisme, intertextualitat, codis ideofonemàtics.

Epíleg: algunes idees per a l'educació 2

6. Valorar, recollir i estudiar el vernacle escrit.
7. Construir ponts entre el que s'escriu a casa i a l'escola.
8. Relacionar escriptura amb la identitat personal.
9. Usar la parla com a *instrument de construcció i d'interacció*.
10. Assumir que l'escrit és i serà tan divers com l'oral. Caldrà aprendre registres i graus de formalitat en l'escrit, tal com hem fet sempre amb l'oral.

daniel.cassany@upf.edu

Web: http://www.upf.es/pdi/df/daniel_cassany/

Literacitat crítica: <http://www.upf.edu/df/reerca/grups/rael/LC/index.html>

Bloc català: <http://www.emigrantdigital.blogspot.com/>

Blog español: <http://explorador12.blogspot.com/>

Bibliografia 1

- CAMITTA, Miriam (1993). "Vernacular writing: varieties of literacy among Philadelphia High School Students" a Brian STREET (ed.): *Cross-Cultural Approaches to Literacy*. Cambridge University Press.
- --- (1987). *Invented Lives: Adolescent Vernacular Writing and the Construction of Experience*. Tesis doctoral.
- Cassany, Daniel i Gilmar Ayala (en premsa). "Nativos e inmigrantes digitales en la escuela", *Participación educativa*, 9. Consejo Escolar Español.
- Cassany, Daniel; Sala, Joan.; Hernández, Carme. (2008) "Escribir al margen de la ley: prácticas letradas vernáculas de adolescentes catalanes." 8º *Congreso de Lingüística General*. UAM, julio. <http://www.upf.edu/df/reerca/grups/rael/LC/BblgrfLC/Congreso2008/DCJS CHEscribirDEF.pdf>
- Cassany, Daniel (2006) *Rere les línies. Sobre la lectura contemporània*. Barcelona: Empúries. En castellà a Anagrama.
- Lankshear, Colin y Knobel, Michele. (2006) *New Literacies: Everyday Practices and Classroom Learning*. Nueva York: McGraw Hill. 2ª edició.

Bibliografia 2

- Millán, José Antonio. (1999) "Breve historia de la Internet. El fruto caliente de la guerra fría.", *El País*, Protagonistas del siglo XX. [\[http://jamillan.com/histoint.htm\]](http://jamillan.com/histoint.htm) <23-5-08>
- Nielsen's, Jakob (1997) "How users read on the web", *Alertbox*, Octubre 1, 1997 [\[http://www.useit.com/alertbox/9710a.html\]](http://www.useit.com/alertbox/9710a.html) <25-5-08>
- --- (2008) "How little do users read?", *Alertbox*, Mayo 6, 2008 [\[http://www.useit.com/alertbox/percent-text-read.html\]](http://www.useit.com/alertbox/percent-text-read.html) <25-8-08>
- Prensky, Marc. (2001) "Digital Natives, Digital Immigrants", *On the Horizon*, 9: 1-6, octubre. [\[http://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf\]](http://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf) <23-5-08>
- --- (2004) "The Emerging Online Life of the Digital Native: What they do differently because of technology, and how they do it", *Work in progress*. [\[http://www.marcprensky.com/writing/Prensky-The_Emerging_Online_Life_of_the_Digital_Native-03.pdf\]](http://www.marcprensky.com/writing/Prensky-The_Emerging_Online_Life_of_the_Digital_Native-03.pdf) <23-5-08>

Bibliografia 3

- Torres i Vilatarsana, Marta. (2003) "La llengua catalana en la comunicació a Internet: qüestió de codis", *Llengua i ús. Revista Tècnica de Política Lingüística*, num. 26: 77-82.
- — (1999) "Els xats: entre l'oralitat i l'escriptura", *Els Marges*, 65: 113-126.
<http://perso.wanadoo.es/mtorresv/articulos/art-emot.html>
- — (en premsa) "Marques d'oralitat en els xats", *Caplletra*.
- Torres i Vilatarsana, Marta y Lluís Payrató. (2000) "El català dels joves en els xats, correus electrònics i missatges a mòbils: una nova varietat col·loquial?", comunicació al *I Congrés Internacional Llengua, societat, ensenyament*, Alacant, 8/10 de novembre.
<http://www.softcatala.org/articulos/article04.htm>